

REZÜMÉK

ALMÁSI ÉVA

A soksejtű evolúció nyomában, avagy mi zajlik a színfalak mögött?

Az evolúció egyik legfontosabb morfológiai innovációja a soksejtűség kialakulása volt. A titok, hogy mi vezette az életet az egysejtű ostorostól a komplex, globális társadalmat alkotó emberig, az élőlények DNS-ében rejlik. Néhány évtizede még nem álltak rendelkezésünkre információk az élőlények DNS-szintű különbözőségéről, de mára a modern szekvenálási technikák megjelenésével lehetővé vált több ezer élőlény genetikai állományának összehasonlítása. Az evolúció kutatói így már nem csak leletek, hanem DNS szekvenciák összehasonlításával is igyekeznek megválaszolni a kérdést: minek köszönhető az emberi szervezet komplexitása? Hogyan lehetséges az, hogy egy szivacsnak több génje van, mint nekünk, és mégsem ő a fejlettebb?

Előadásomban választ keresünk ezekre a kérdésekre, illetve megismertetem a közönséget a modern evolúciókutatás molekuláris lehetőségeivel és korlátaival. Megvizsgáljuk, miért különösen alkalmasak a gombák az evolúció modellezésére, és melyek a soksejtű élet legfontosabb genetikai innovációi.

ALMÁSI TIBOR

Rogierius mester *Siralmas énekének* kézirati hagyománya

A Magyarországot ért 1241-42. évi mongol invázióról legrészletesebben és leghitelesebben beszámoló történeti forrás, a Nagyváradon kanonoki méltóságot viselő Rogierius mester által megírt *Siralmas ének* pusztán annak köszönheti mai ismeretét, hogy 1488 márciusában Thuróczy János *Chronica Hungarorum* című munkájának függeléké gyanánt szövege nyomtatásban napvilágot látott, majd nagyjából két hónappal később az Augsburgban újra kinyomtatott Thuróczy-krónikában ismét helyet kapott a mű végén. Az 1243-44 körül megírt munka kéziratának sorsáról semmilyen értesüléssel nem rendelkezünk, és arra vonatkozólag sincsen ismeretünk, hogy a megjelenéséig eltelt közel negyed évezredig hol lappangott az, és közreadói miként tettek szert rá. A későbbiek során azonban a történeti irodalomban fel-felbukkant néhány odavetett megjegyzés a kézirat sorsának ismeretét illetően. Szó esett a kézirat szöveg észak-itáliai fennmaradásáról, vagy éppen arról, hogy az a belgiumi Gent, illetve a svájci Bern város valamelyik könyvtárában őrződött meg. Amikor 1938-ban elkészült Rogierius szövegének kritikai forráskiadása, és a szöveget gondozó kiváló középlatin filológus, Juhász László latin nyelvű bevezetőjében áttekintette a gesta utóéletét, illetve a korábbi szövegkiadásokat, a hiányzó kézirat problémakörére is kitérve alaptalannak ítélte mind a genti, mind pedig a berni kézirat létezésének lehetőségét. Félévszázaddal később viszont az elejtett régi könyvészeti utalások alapján ismét felvéve a szálat, a vizsgálatok arra a meglepő eredményre vezettek, hogy messze nem is olyan alaptalanok azok a feltételezések, amelyek szerint a nyomok részint Gent, részint pedig Bern városába vezetnek. Az előadás e nyomozás állomásain kalauzolja végig az érdeklődőket, tisztázva hogy hová is visznek vissza bennünket e nyomok, és miképpen lehet értékelni e vizsgálatok eredményeit.